

IV OGÓLNOPOLSKIE BIENNALE RYSUNKU

CZAS
RUCH
PRZESTRZEŃ

FUNDACJA PIÑATA
WWW.PINATAGROUP.COM

OPRACOWANIE GRAFICZNE

Alicja Wieczorek

FOTODOKUMENTACJA WYSTAWY

Katarzyna Wendland

REPRODUKCJE PRAC

udostępnione przez Autorów

KURATORKI WYSTAWY

Alicja Wieczorek, Katarzyna Wendland

KONCEPCJA BIENNALE

Alicja Wieczorek, Katarzyna Wendland

ORGANIZATOR

Fundacja Pinata

ISBN

978-83-948987-7-9

wyd. Fundacja Pinata

HONOROWE PATRONATY

Samorząd Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Dofinansowano z budżetu
Samorządu Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Zrealizowano dzięki wsparciu
Gminy Miasta Toruń

IV OGÓLNOPOLSKIE BIENNALE RYSUNKU

CZAS
RUCH
PRZESTRZEŃ

2025

Przygotowując kolejną edycję biennale, skonfrontowaliśmy się z imponującą liczbą wyjątkowych prac rysunkowych. Wśród dzieł dominowały klasyczne techniki charakterystyczne dla tej dyscypliny.

Część z nich została zrealizowana w duchu realizmu, kiedy to autor przyjmuje rolę wnikliwego obserwatora rzeczywistości – zastana prawda o świecie przepuszcza przez subiektywny filtr emocji. Pojawiła się również liczna reprezentacja dzieł abstrakcyjnych, z których wiele hołdowało prostocie geometrii. Ograniczając wypowiedź do podstawowych środków wyrazu – linii, punktów, płaszczyzn i prostych geometrycznych kształtów – autorzy odkryli na nowo pierwotny sens rysunku, zaklęty w charakterystycznych dla niego środkach formalnych. Znalazło się też miejsce dla prac konceptualnych i obiektów łączących w sobie cechy różnych dyscyplin.

Wybierając prace na wystawę, kierowaliśmy się estetyką, pomysłem i warsztatem twórczym, zwracając uwagę na te elementy, które w danym podejściu wydają się najbardziej istotne. Szczególnie poruszyły mnie realizacje, które niosły ze sobą ładunek emocjonalny, powodując niekiedy przeciwstawne odczucia i tym samym skłaniając do głębszej analizy. Wiele z prac prezentowanych na biennale to dzieła, do których my, widzowie, będziemy niejednokrotnie wracać.

Skłaniam się ku pogładowi, że dobra praca plastyczna to taka, w której w kodzie kompozycji – liniach, walorze, barwach, płaszczyznach oraz w kontekście ich nasycenia i faktur – ukryty jest dodatkowy przekaz, umożliwiający wieloaspektową interpretację. Niezależnie od wybranej formy czy skłania się ona ku realizmowi, czy ku abstrakcji, pojawia się drugie dno, emocjonalny ładunek, który rozbroić można jedynie poprzez cierpliwą analizę i długotrwałe obcowanie z dziełem.

To niezwykle, jak różnorodne sposoby podejścia do tworzenia prezentują artyści zakwalifikowani do wystawy pokonkursowej. Wśród twórców znajdują się tacy, których wyraz artystyczny był nam znany z poprzednich edycji biennale, jak i artyści dla nas nowi. Często są to studenci lub młodzi absolwenci kierunków plastycznych. Dzięki temu zyskujemy możliwość obserwowania zarówno wieloletnich ścieżek twórczych, jak i odkrywania zupełnie nowych perspektyw odnoszących się do tematu konkursu.

Każdy zwiedzający wystawę poczuje szerokie spektrum emocji, od cichej łagodności, po niemal brutalną ekspresję – od prac działających siłą prostoty po chaos stłumiony w płątaniu linii i struktur. Wszechobecna skala szarości pozwoliła wybrzmieć kompozycyjnym niuansom, zintensyfikować pojawiające się barwne akcenty. Pozorna nieśmiałość ekspozycji, wynikająca z ograniczonej kolorystyki, wzmocniła inne środki wyrazu, umożliwiając współbrzmienie w przestrzeni galerii różnorodnych, często sprzecznych ze sobą postaw artystycznych o odmiennym nasyceniu emocjonalnym.

Biennale daje możliwość oglądania prac w nowym kontekście, w ramach pewnego spektrum wypowiedzi – artystycznego wielogłosu, który pozwala dostrzec aktualne tendencje współczesnego rysunku.

Na wystawie wystąpili artyści mieszkający w różnych częściach Polski, niektórzy pochodzący z innych krajów. Wpływy kulturowe, widoczne w różnym stopniu w ich obrazowaniu świata, poszerzają perspektywę twórczą. Wydarzenie staje się przestrzenią prezentacji różnorodnych postaw i inspiracji, okazją do wymiany poglądów oraz zadawania pytań o proces twórczy. Ciekawość i otwartość na eksplorację zjawisk oraz doświadczeń zawsze przekładają się na unikatowe rozwiązania formalne i odkrycia technologiczne. Różnorodne inspiracje i wpływy widoczne w pracach tworzą wielokulturową mieszankę artystycznych fascynacji charakterystyczną dla współczesnego świata.

Biennale staje się pretekstem do refleksji nad definicją rysunku. Czy nadal zasadne jest kategoryzowanie sztuki i wyrażne rozdzielanie różnych dyscyplin? Twórczość wielu artystów pokazuje, że taki podział jest trudny, a w niektórych przypadkach wręcz niemożliwy. Uniwersalność niektórych dzieł dowodzi, że granica między dyscyplinami sztuki dawno się zatarła.

Zaskakująco silne pozostają klasyczne tradycje rysunkowe, charakterystyczne dla części twórców, koncentrujące się na warsztacie plastycznym. Z drugiej strony u niektórych artystów dziedziny zaczęły się przenikać – tworząc hybrydy łączące rysunek z malarstwem, obiektem czy tkaniną artystyczną. Niektóre prace są zapisem wrażeń natury, inne – jej ilustracyjnym przetworzeniem lub syntezą. Niezależnie od obszaru poszukiwań i stopnia otwartości na rozumienie tej dyscypliny, głównym środkiem wyrazu w rysunku wciąż pozostaje linia.

Z szacunku dla tradycji oraz z ciekawości wobec przyszłych powiązań rysunku z innymi dziedzinami sztuki pozostają przy przekonaniu, że rysunek jest odrębną dziedziną twórczą, wyróżniającą się wyjątkową elastycznością i pojemnością.

- Alicja Wieczorek

Prace biorące udział w wystawie stanowią przegląd różnorodnych technik i tendencji rysunkowych, takich jak collage rysunkowy, gwasz z ołówkiem, tusz, akryl, spray złożony z ołówkiem i kredką, olej na płycie, pastel i węgiel na kartonie, tradycyjny ołówek, pastel suchy, pastel olejny. Jest też akryl i ołówek na płycie, wosk oraz tusz w połączeniu z flamastrem.

Pojawiły się techniki własne – dla przykładu wymienię Agatę Tusień, dla której rysunek stał się formą przestrzenną. Ta realizacja ma w sobie takie składowe techniczne jak ołówek, cienkopis, wełna, żywica i drewno. Technikę mieszaną zaproponował też Mariusz A. Dański, który wykorzystał marker, akryl i lakier w swoich realizacjach.

Wyróżniony Andrzej Jan Bator zrealizował rysunek tuszem – w rysunkach liniami w rytmicznych układach odzwierciedlił zagadnienie tematu biennale. Andrzej Brzegowy, laureat pierwszej nagrody w konkursie, również wykorzystał tusz w swoich abstrakcyjnych realizacjach.

Z kolei Andrzej Rachoń, którego rysunki zostały wyróżnione, jako głównym medium posługuje się pastelem olejnym. Można zauważyć też technikę łączoną – akryl i kredka na płótnie autorstwa Magdaleny Libero.

Ważnym medium jest węgiel – jak w przypadku drugiej nagrody, którą zdobyła Ela Pamuła oraz wyróżnienia, które przypadło Zuzannie Okulskiej-Bożek. Również wyróżniony Jarek Grulkowski zrealizował abstrakcyjne rysunki wykorzystując technikę węgla na papierze.

Uhonorowany wyróżnieniem Janusz Karbowniczek połączył temperę z ołówkiem, a Joanna Gęsiorska, laureatka trzeciej nagrody w konkursie, zaproponowała asamblaż z tektury. Leszek Goliński, kolejny zdobywca wyróżnienia, przedstawił miniaturowy tryptyk wykonany ołówkiem oraz kredką litograficzną.

Techniki cyfrowe w rysunku – druk pigmentowy na papierze – to technika, którą użyła Joanna Janowska-Augustyn. Pojawił się też rysunek nicią – haft maszynowy swobodny na tkaninie tapicerskiej Katarzyny Rumińskiej.

Poza bardziej tradycyjnymi spojrzeniami na rysunek można zobaczyć również dokumentację happeningu rysunkowego Manfreda Batora.

Wśród licznych interpretacji rysunkowych pojawił się też obiekt – rysunek-paczka w połączeniu z farbą grafitową na papierze, autorstwa Mateusza Domeradzkiego.

Na wystawie można zobaczyć technikę własną reliefową na papierze zrealizowaną przez Pawła Nowaka, laureata III nagrody w poprzedniej edycji konkursu. Piotr Zaporowicz zaprezentował trzy obiekty, również w technice własnej – autor wkomponował zdjęcia rentgenowskie w płaszczyznę obrazu.

Sasha Smal zaproponowała misterną wycinankę, w której ważną rolę odgrywa gra cienia. Na wystawie znalazła się też wielowarstwowa realizacja Stanisława Cholewy, który wykorzystał papier w połączeniu z kalką i flamastrem.

Jak widać, rysunek potrafi być poszukiwany w różnorodnych mediach, a także w licznych własnych eksperymentach.

- Katarzyna Wendland

Wystawa została objęta Honorowymi Patronatami Prezydenta Miasta Torunia Pawła Gulewskiego oraz Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotra Całbeckiego.

Dofinansowano z budżetu Gminy Miasta Toruń www.torun.pl www.visittorun.com

Zadanie jest współfinansowane z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Partnerem wydarzenia jest Stowarzyszenie Autorów ZAIKS.

Współorganizatorem wystawy jest Związek Polskich Artystów Plastyków Okręgu Toruńskiego.

I ETAP JURY

Jury w składzie:

prof. dr hab. Marian Stępak

Profesor w Katedrze Intermediów na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu, kierownik Galerii ZPAP w Toruniu

art. mal. Katarzyna Wendland

Prezes Zarządu Fundacji Pinata, kuratorka wystawy CZAS-RUCH PRZESTRZEŃ IV

dr Alicja Wieczorek

Wiceprezes Zarządu Fundacji Pinata, adiunkt w Instytucie Sztuk Wizualnych na Wydziale Sztuki UJK w Kielcach,
kuratorka wystawy CZAS-RUCH PRZESTRZEŃ IV

spośród 459 prac zgłoszonych przez 196 artystów z całej Polski,
wyselekcjonowało do wystawy pokonkursowej 77 prac 52 artystów.

II ETAP JURY

Jury w składzie:

dr hab. Aleksandra Sojak-Borodo, prof. UMK

dr hab. Mateusz Otręba, prof. ASP Kraków

art. plast. Emilia Pitucha – dwukrotna laureatka Grand Prix Czas-Ruch-Przestrzeń

oceniło 76 prac autorstwa 51 artystów.

Jury dokonało wyboru nagród i wyróżnień.

I NAGRODA

ANDRZEJ BRZEGOWY

II NAGRODA

ELA PAMUŁA

III NAGRODA

JOANNA GĘSIORSKA

WYRÓŻNIANIA HONOROWE

ANDRZEJ JAN BATOR

ANDRZEJ RACHOŃ

JANUSZ KARBOWNICZEK

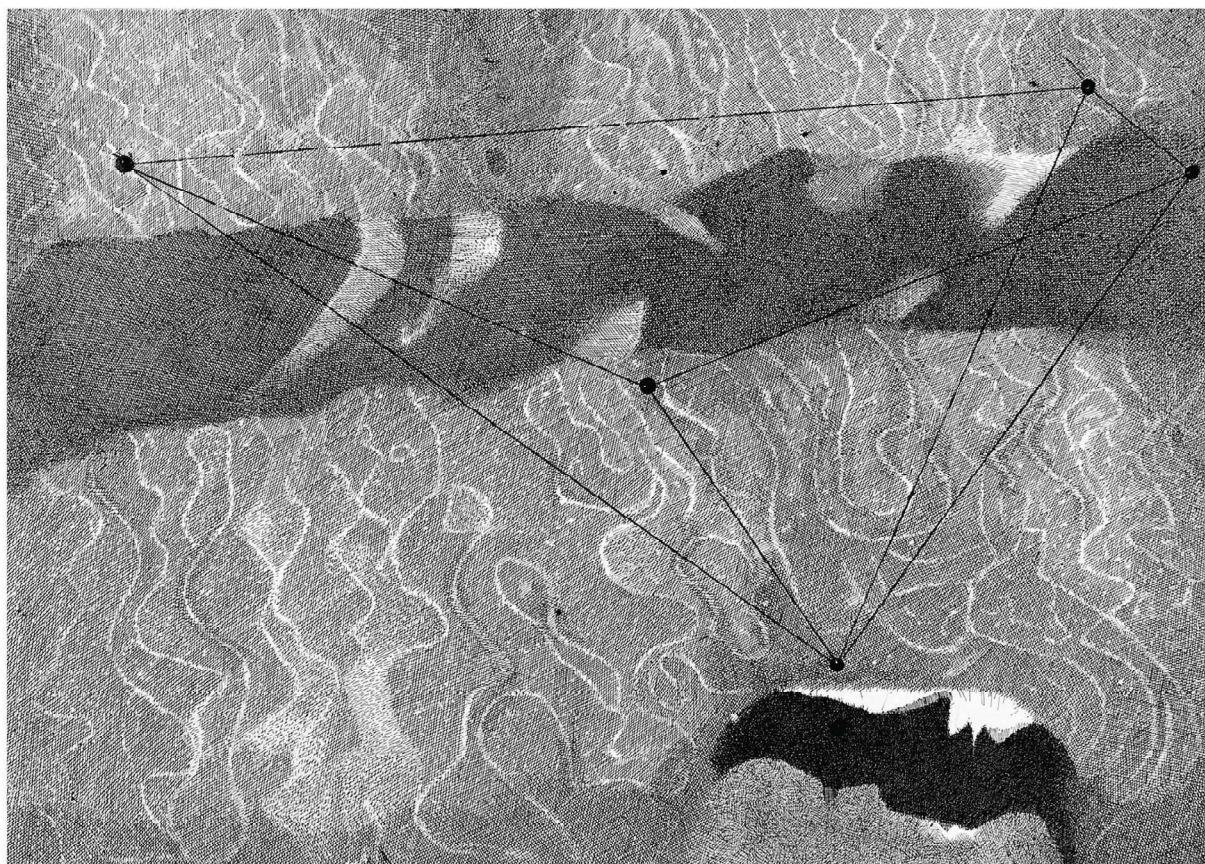
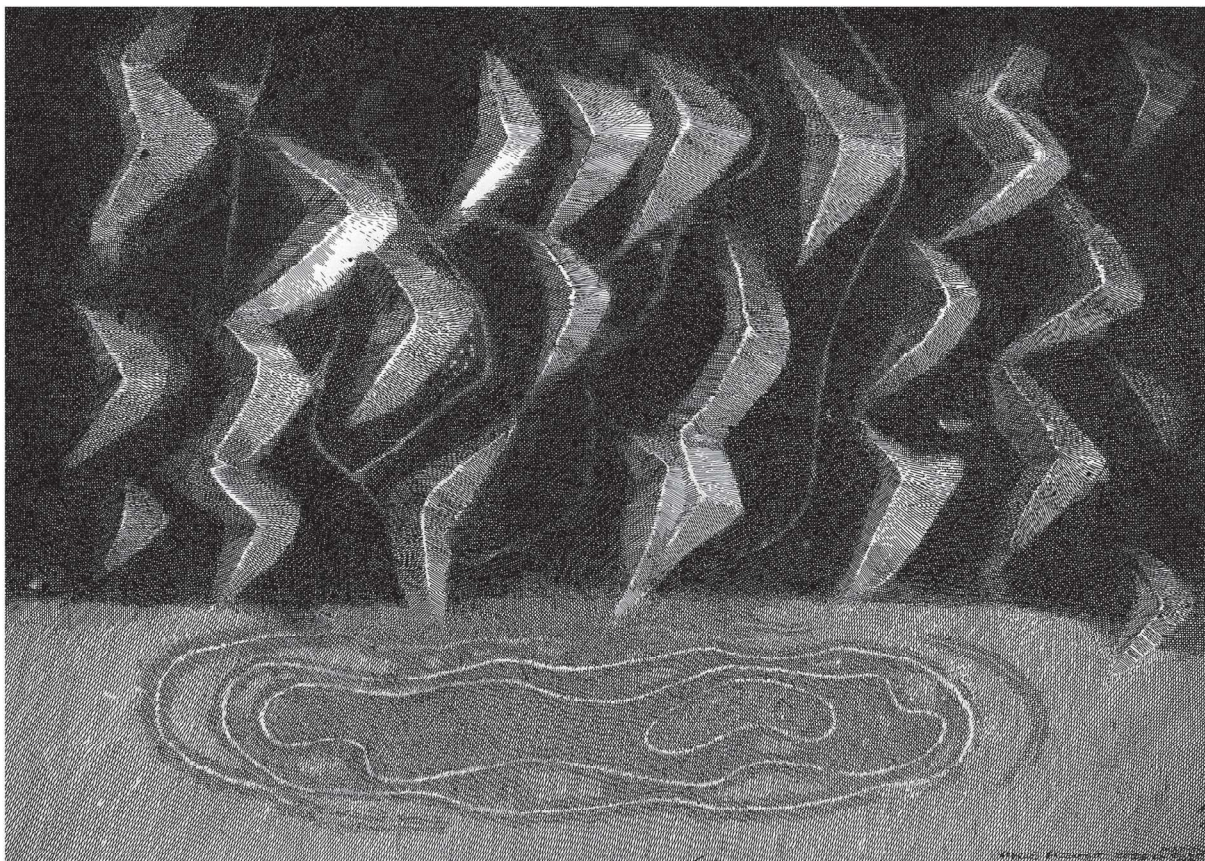
JAREK GRULKOWSKI

LESZEK GOLIŃSKI

ZUZANNA OKULSKA-BOŻEK

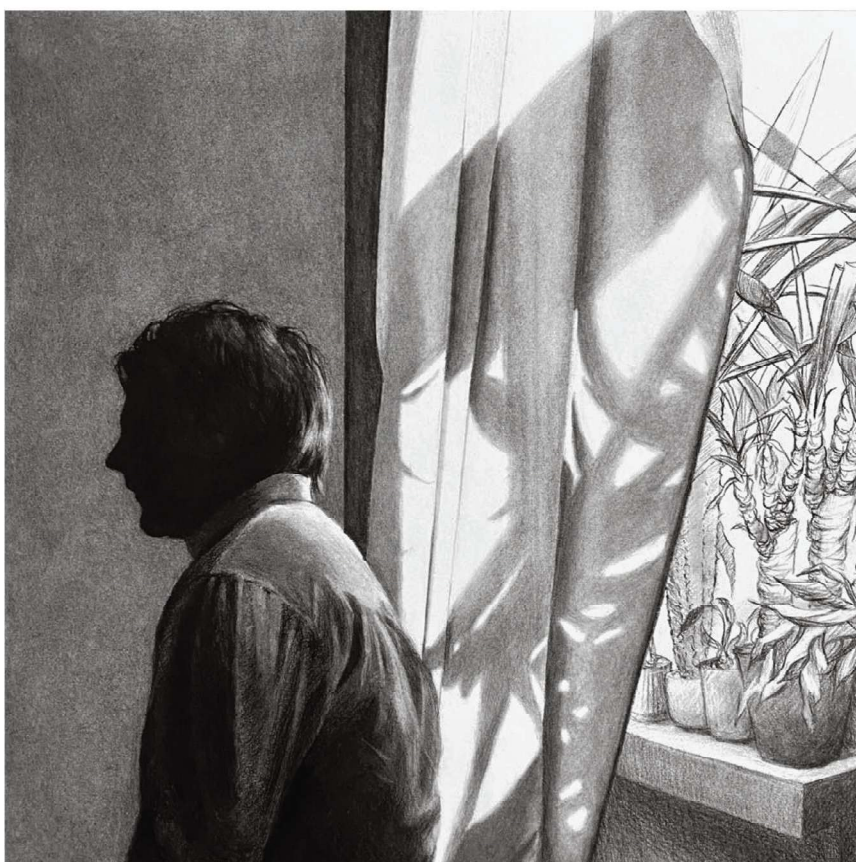
ARTYŚCI NOMINOWANI DO NAGRÓD I WYRÓŻNIEŃ

**Andrzej Jan Bator, Andrzej Rachoń, Andrzej Rułka, Andrzej Brzegowy,
Anna Cisek, Ela Pamuła, Eryk Korus, Gabriela Tokarska, Janusz Karbowniczek,
Jarosław Grulkowski, Joanna Gęsiorska, Keiji Matsumoto, Leszek Chrzęstek,
Leszek Goliński, Maciej Poniedziałek, Marta Rosenthal, Paweł Nowakowski,
Piotr Zaporowicz, Stanisław Cholewa, Zuzanna Okulska-Bożek.**

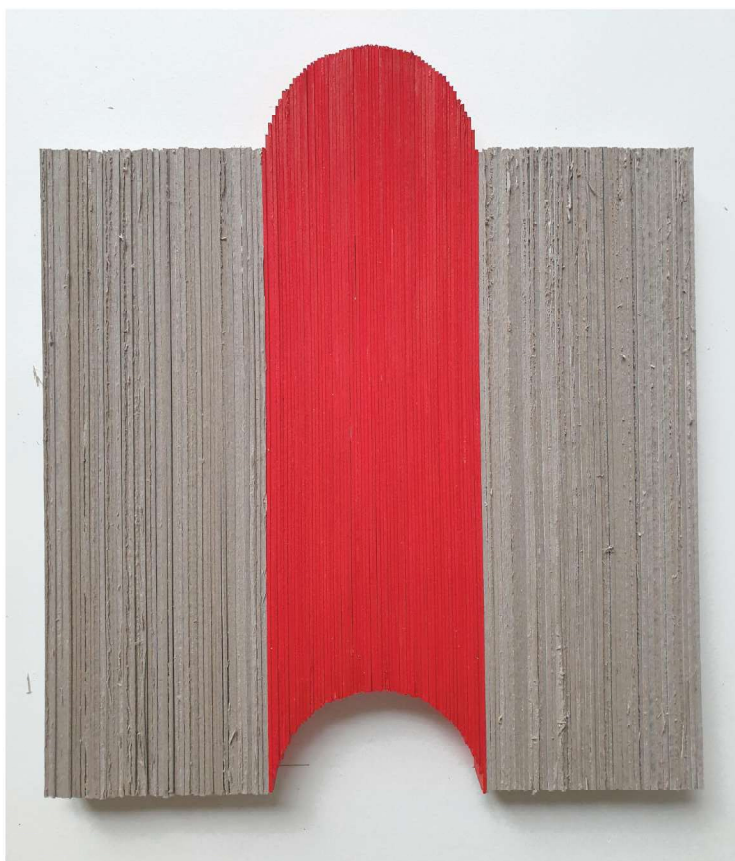
Andrzej Brzegowy KOWALA
 „Bez tytułu”, 70×100 cm
 „SZUKAJĄC GWIAZD”, 70×100 cm

I NAGRODA

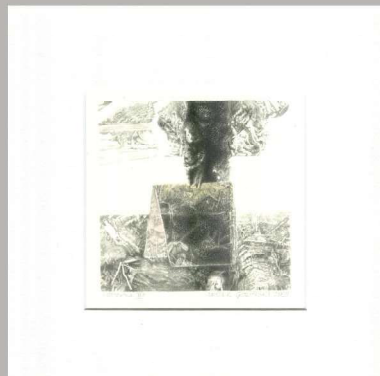
Ela Pamuła KRAKÓW
 „Widok z samotni”, 40×40 cm
 „W cień”, 40×40 cm

II NAGRODA

Joanna Gęsiorska KRAKÓW
 „PORUSZENIE”, 30x30x2,5 cm
 „BLOK”, 30x30x2,5cm

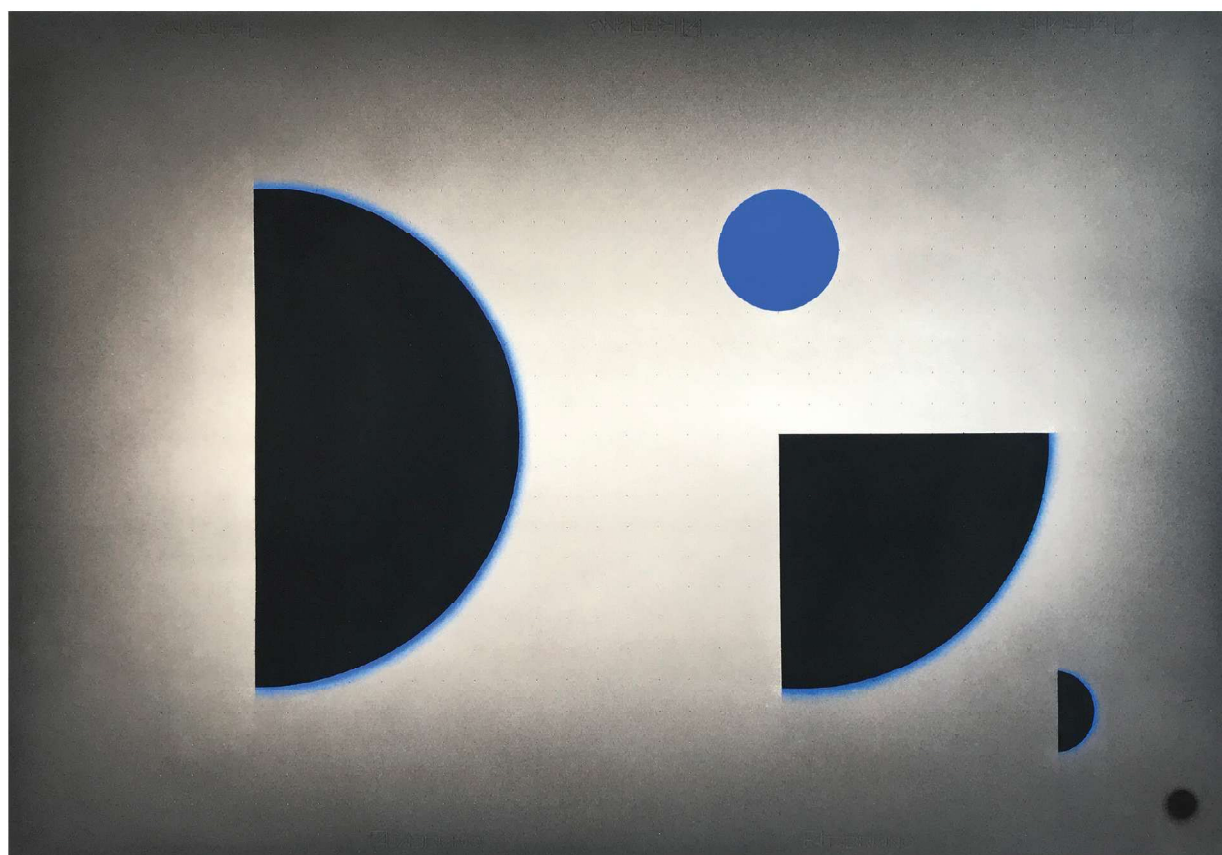
III NAGRODA

Leszek Goliński WARSZAWA
„Stodoła” – tryptyk, 10×10 cm
WYRÓŻNIENIE HONOROWE

Zuzanna Okulska-Bożek RADOM
„Tęsknota”, 100x70cm
„Świadomość”, 100x70cm
WYRÓŻNIENIE HONOROWE

Jarek Grulkowski WISZNIA MAŁA
 „Poskładaj mnie jeszcze raz 3”, 100x70cm
 „Poskładaj mnie jeszcze raz 6”, 100x70cm
WYRÓŻNIENIE HONOROWE

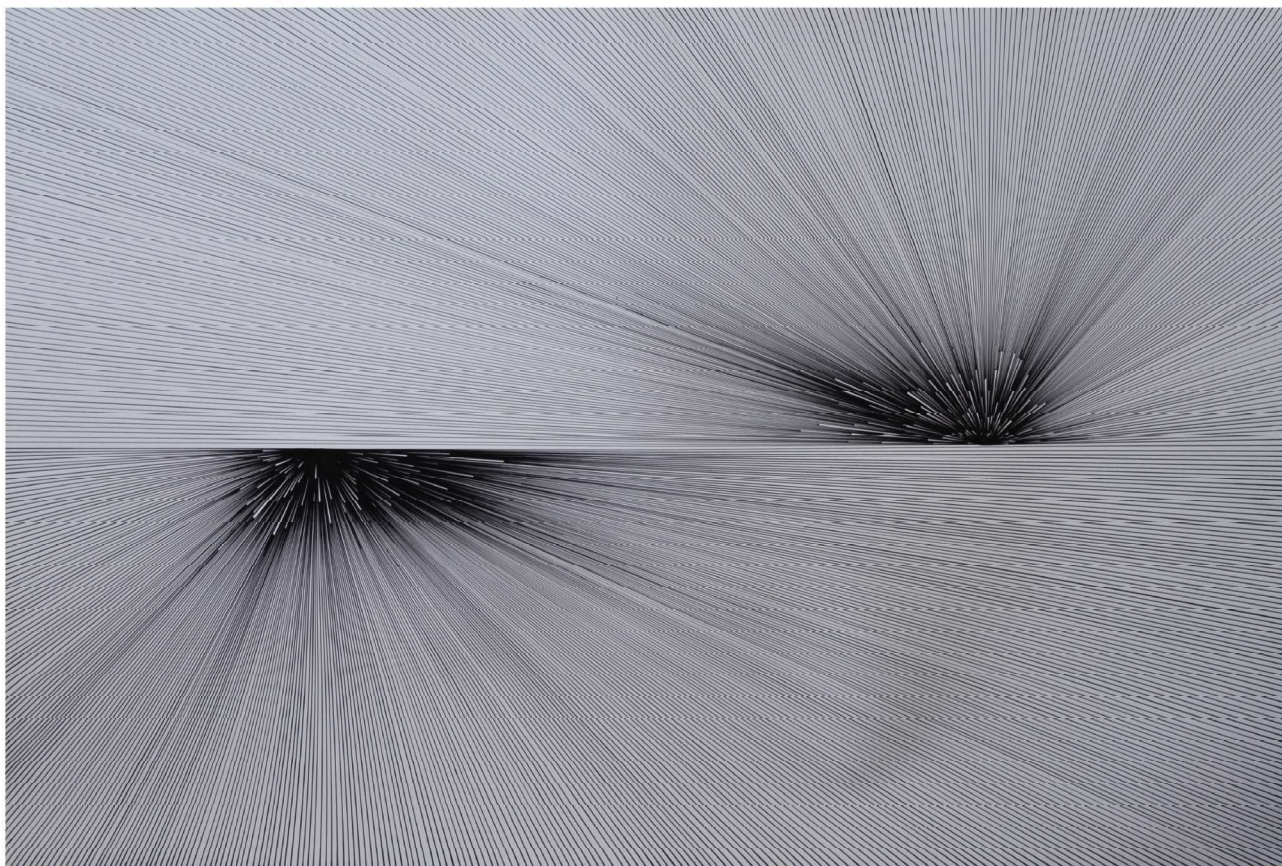
Janusz Karbowniczek BIELSKO-BIAŁA
 „BYŁO I BYŁO” 90×60 cm
 „GDZIEŚ KIEDYŚ” 90×60 cm
WYRÓŻNIENIE HONOROWE

Anna Ciszek KIELCE
 „Geośniegi 10” 100×70 cm

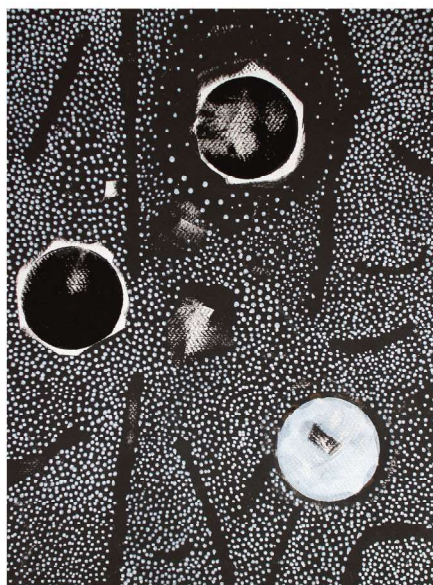
Krzysztof Łobczowski ZARZECZE
„Najgłębsze warstwy III”, 100×55 cm

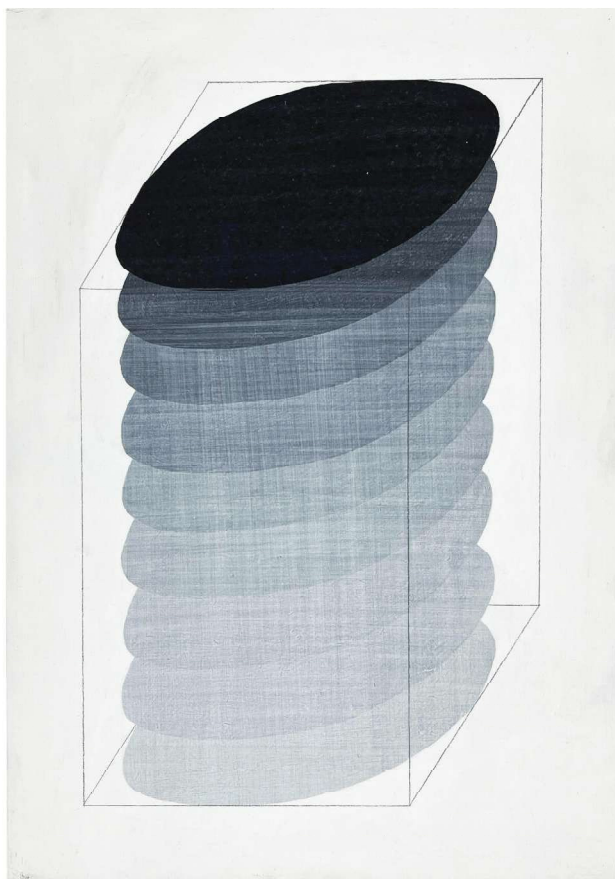
Andrzej Jan Bator ŁÓDŹ
„UKŁAD CZY IMPRESJA”, 70×100 cm
„WSCHÓD-ZACHÓD SŁOŃCA – CIEŃ PRZEMIJAJĄCEGO DNIA”, 100×70 cm
WYRÓŻNIENIE HONOROWE

Andrzej Rachoń LUBLIN
 „Pejzaż prowincjonalny” (II), 70×100 cm
 „Pejzaż prowincjonalny” (III), 70×100 cm
WYRÓŻNIENIE HONOROWE

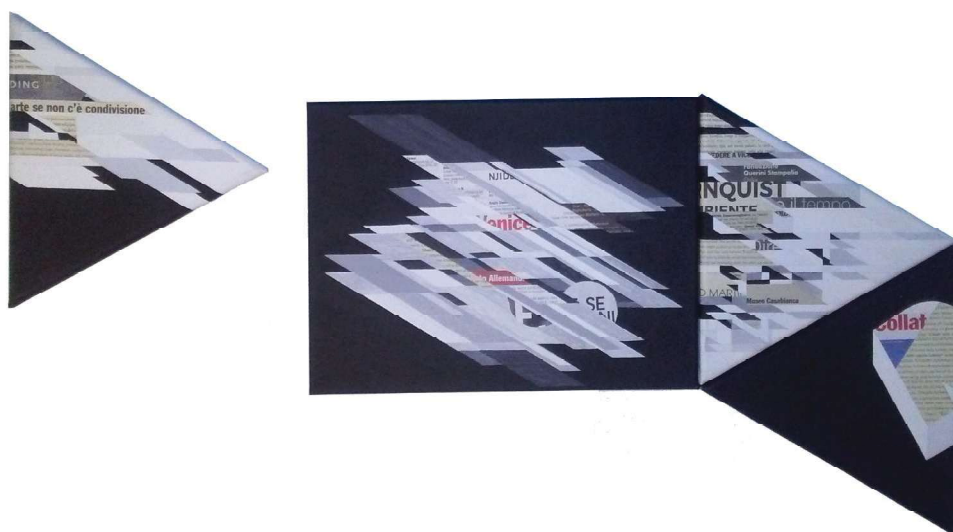
Mariusz Dański RADOM
 Z cyklu – „Dokąd/dokąd – a może tu”, 38×28 cm
 Z cyklu – „Dokąd/dokąd – jeszcze kawałek”, 38×28 cm
 Z cyklu – „Dokąd/dokąd – widok z okna na jutro”, 38×28 cm

Eryk Korus POZNAŃ
„Anatomia ruchu” 30×40 cm

Martyna Kozłowska RAKÓW
„Czas duszy”, 100×31 cm

Kamil Emanuel Klonowski KRAKÓW
„DIAGONAL”, 29×26 cm
„DIAGONAL II”, 67×46cm

Serhii Hrychaniuk WARSZAWA
„CRAMP”, 100x70 cm

Agata Tusieñ KIELCE
„Ułamek promienia”, z cyklu „Notatka z płatka”,
70x70x5 cm

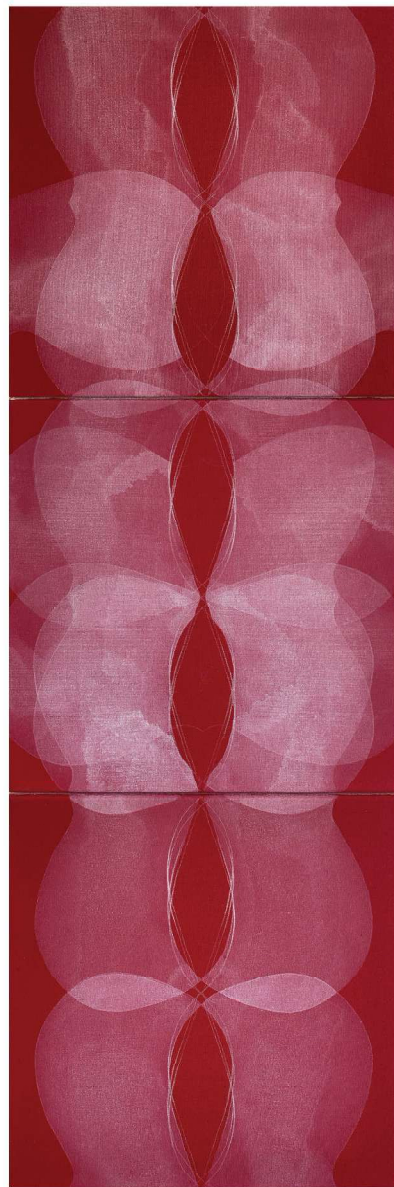
Andrzej Rułka RZESZÓW
„Humanum II”, 100x70 cm

Zbigniew Sikora WARSZAWA
 „51°21'5822E, 179 m n.p.m.,
 wysokość punktu widzenia 406 m”,
 50x70 cm

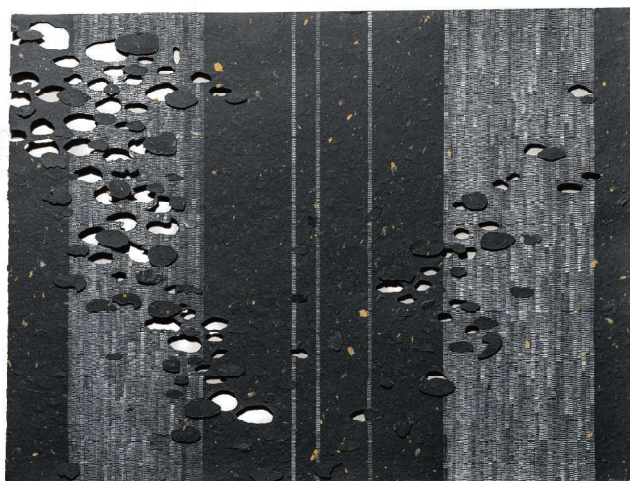
Ewa Bińczyk TORUŃ
 „Noc Kupały”, 50x60 cm

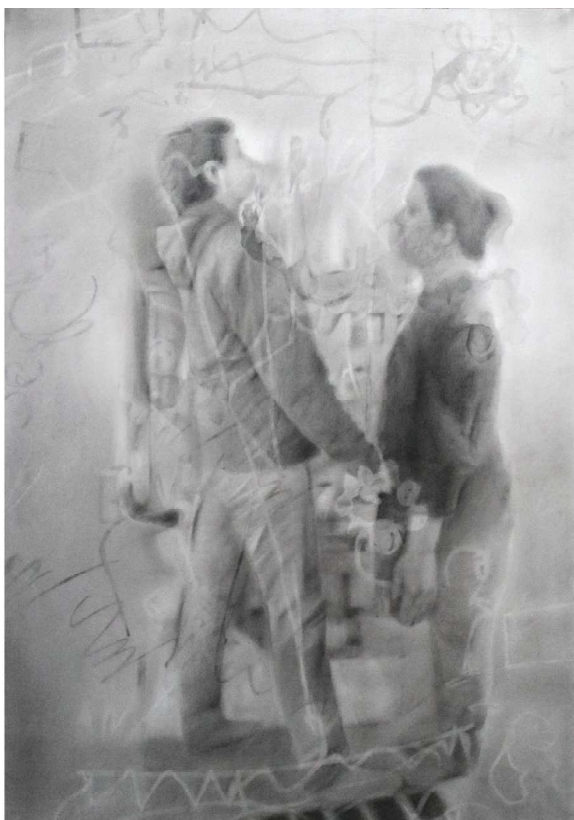
Magdalena Libero SZCZECIN
 Z cyklu „Matka Matki Matki”,
 bez tytułu 90x30 cm
 (tryptyk 3 części 30x30cm)

Katarzyna Rumińska TORUŃ
„AT ANY TIME”, 45×39 cm

Marta Rosenthal BYDGOSZCZ
„Zanim zniknie 1”, 50×66 cm
„Zanim zniknie 3”, 50×66 cm

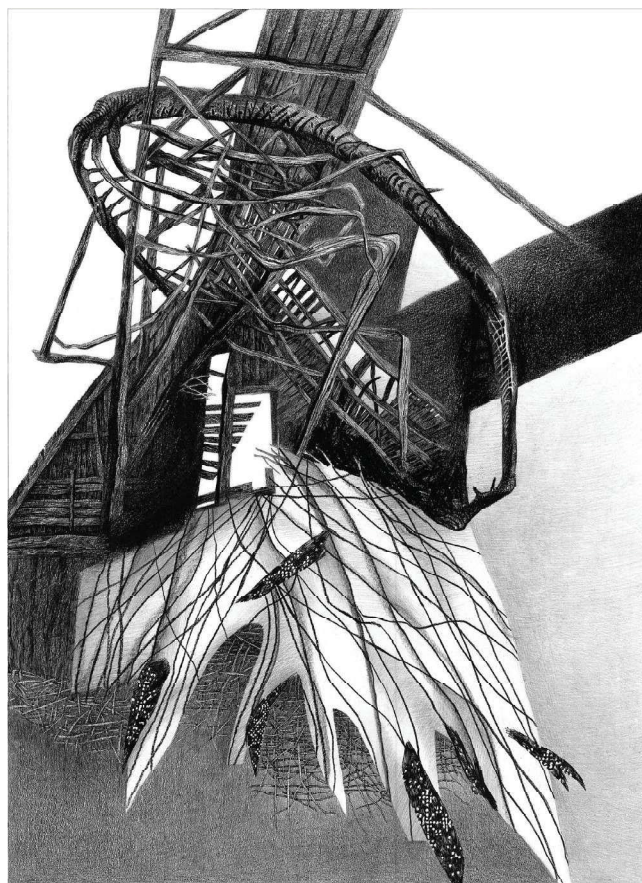
Władysław Tyrkin WARSZAWA
 „Bez tytułu IV”, 100×70 cm
 „Bez tytułu V”, 100×70 cm

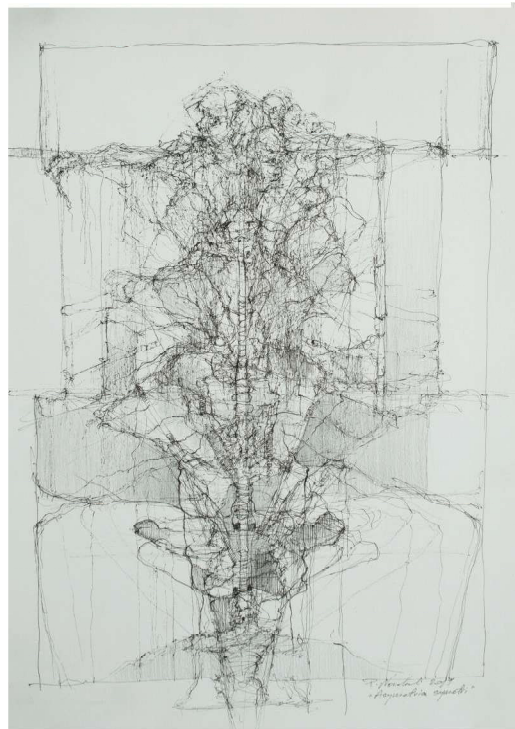
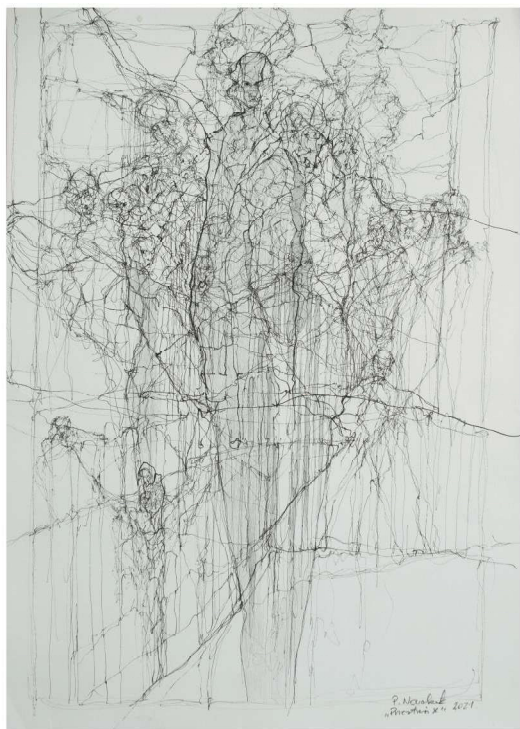
Gabriela Tokarska RZESZÓW
 „Tkanina II”, 70×100 cm

Paulina Gajewska KATOWICE
 „Wstrząśnięte nieco zmieszane”, 50×50 cm

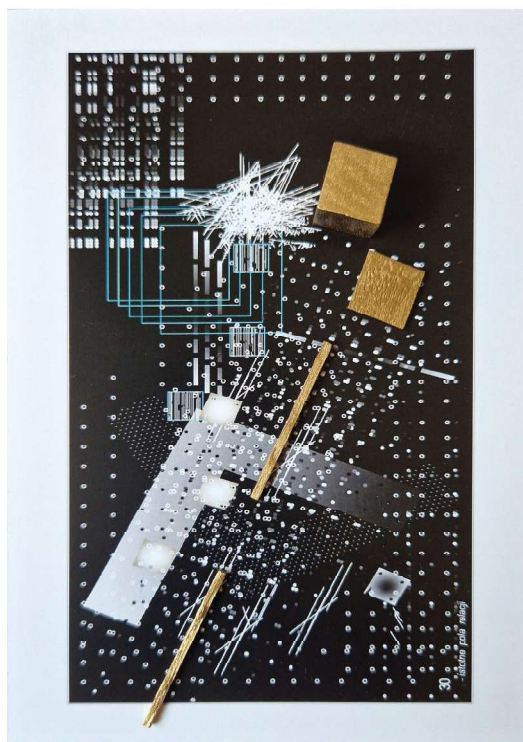
Katsiaryna Melnikava WROCŁAW
 „Darkness”, 75x36cm
 „Begining”, 75x56cm

Paweł Nowakowski ŁÓDŹ
 „Przestrzeń X”, 30x42 cm
 „Asymetria symetrii”, 30x42 cm

Keiji Matsumoto WARSZAWA
 „暁 – AKATSUKI”, 70x100cm
 „黄昏 – TASOGARE”, 70x100cm

Beata Gibała-Kapecka KRAKÓW
 „Reszkowa przestrzeń uwolniona”, 25x25cm
 „30 istotne pola relacji”, 20x15cm

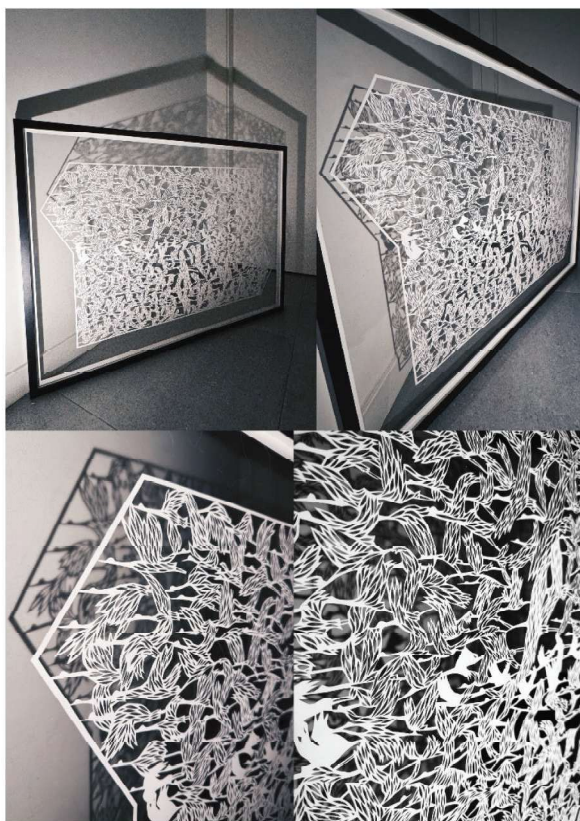
Dominik Woźniak SZCZERCÓW
 „Stabilizator w podeszłym wieku”, 100×70 cm
 „Bagnisty Różanecznik”, 100×70 cm

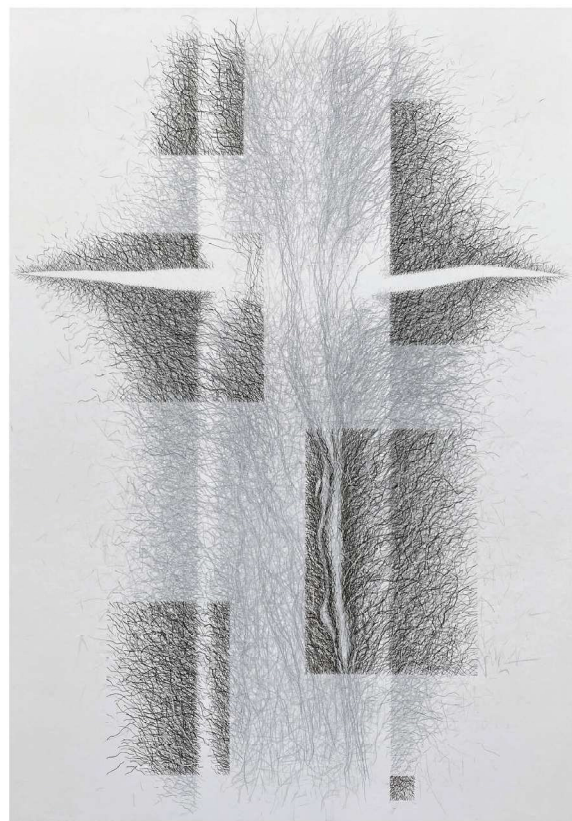
Nina Zielińska-Krudysz ŁAŃCUT
 „Przestrzenie (próżnie) międzyludzkie III”, 60x85cm

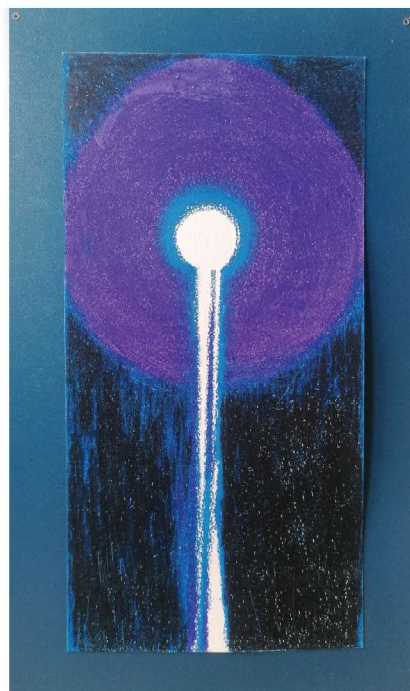
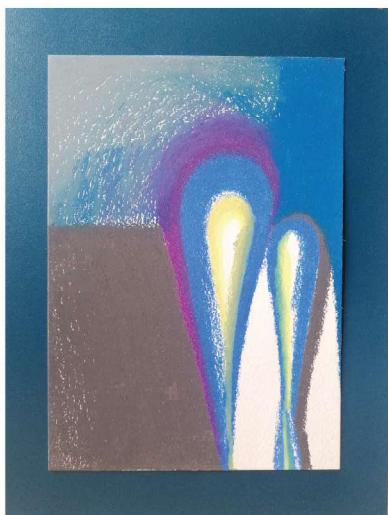
Stanisław Cholewa KRAKÓW
„Bezczyn III”, 50×70 cm

Sasha Smal TRZASKOWO
„Wędrówka bocianów”, 100×70 cm

Arkadiusz Polewka SZCZECIN
„Ułotność rdzenia”, 70×100 cm

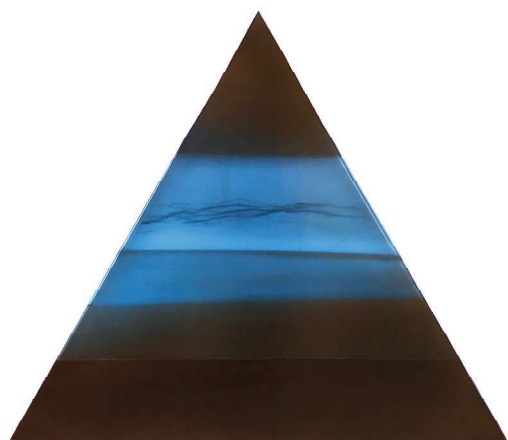
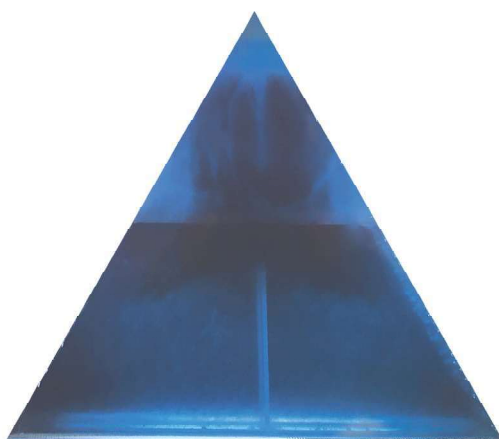

Wiesław Smużny TORUŃ

„Powidok Słońca na Helu w zenicie, 26.07.2024, 12:12 > 14:34”, 297×210 mm

„Powidok wschodu Słońca na Helu, 30.07.2024, 4:53 > 7:11”, 297×210 mm

„Powidok Słońca na Helu w zenicie, 4.08.2024, 12:00 > 15:12”, 400×200 mm

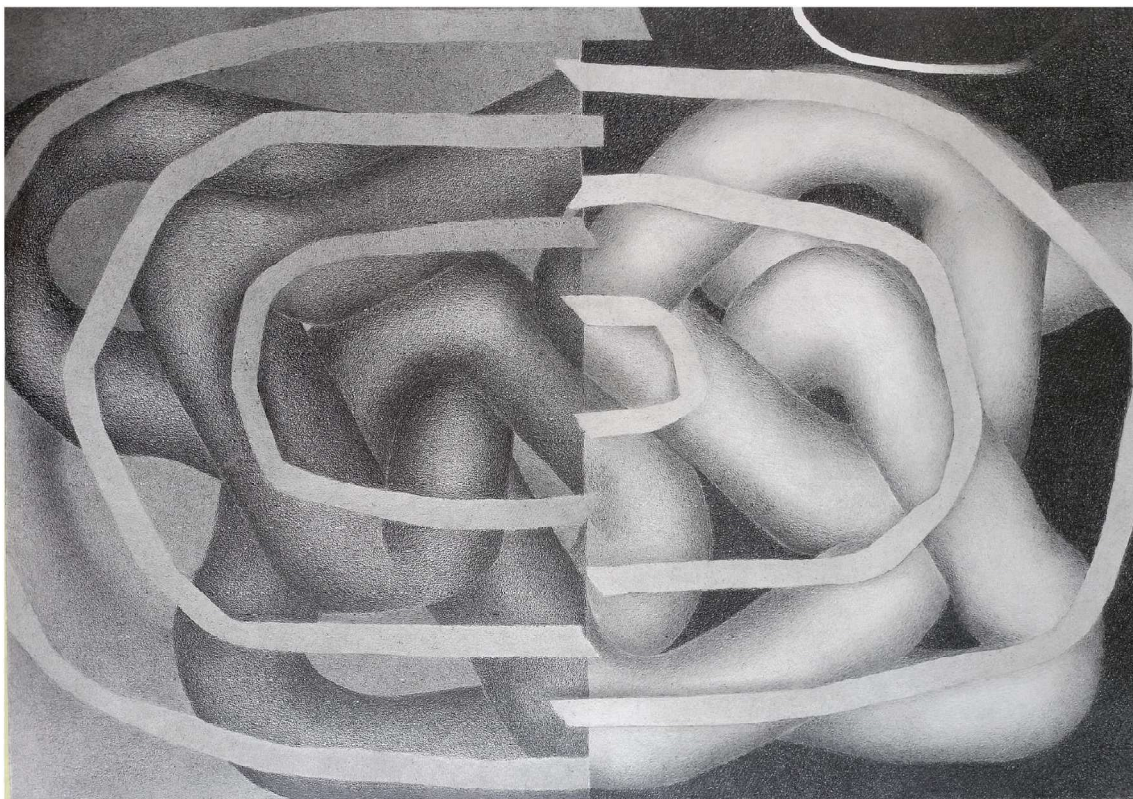

Piotr Zaporowicz BYDGOSZCZ

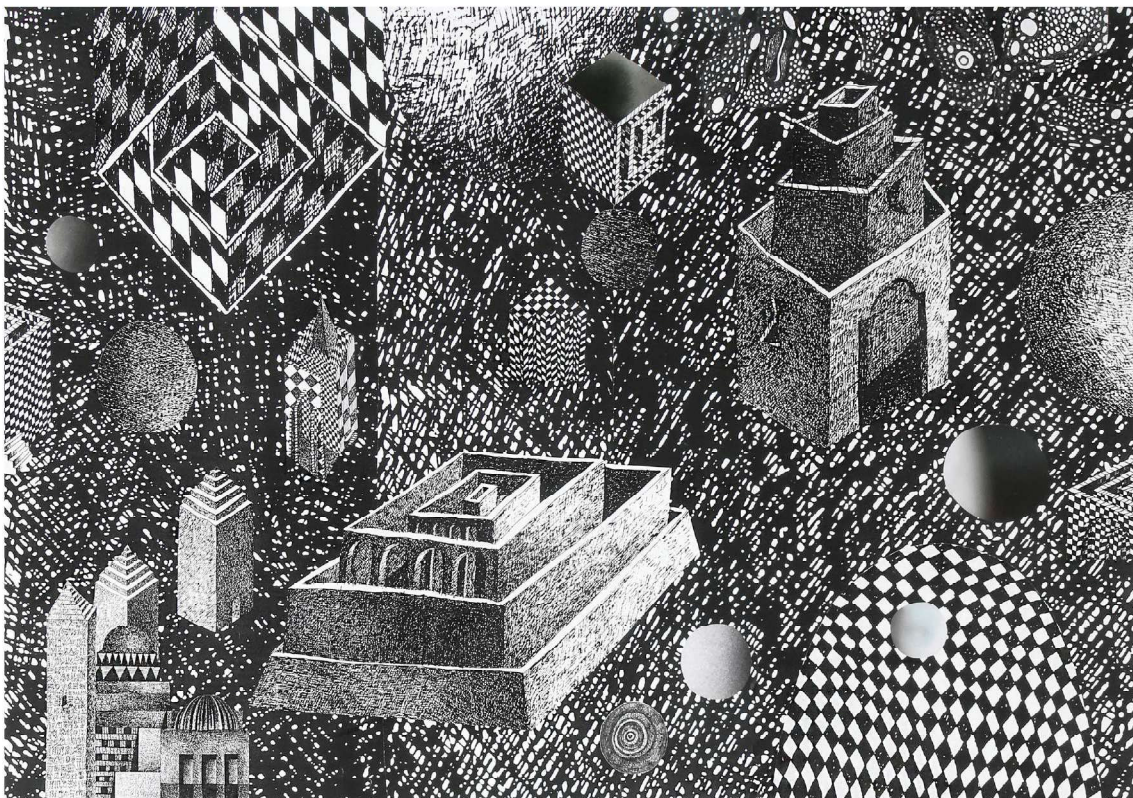
„Creatio ex nihilo XXX” I, 25×25 cm

„Creatio ex nihilo XXX” II, 25×25 cm

„Creatio ex nihilo XXX” III, 25×25 cm

Dorota Kulicka WISZNICE
 „Pół łodzi płynie dalej IV”, 70×100 cm

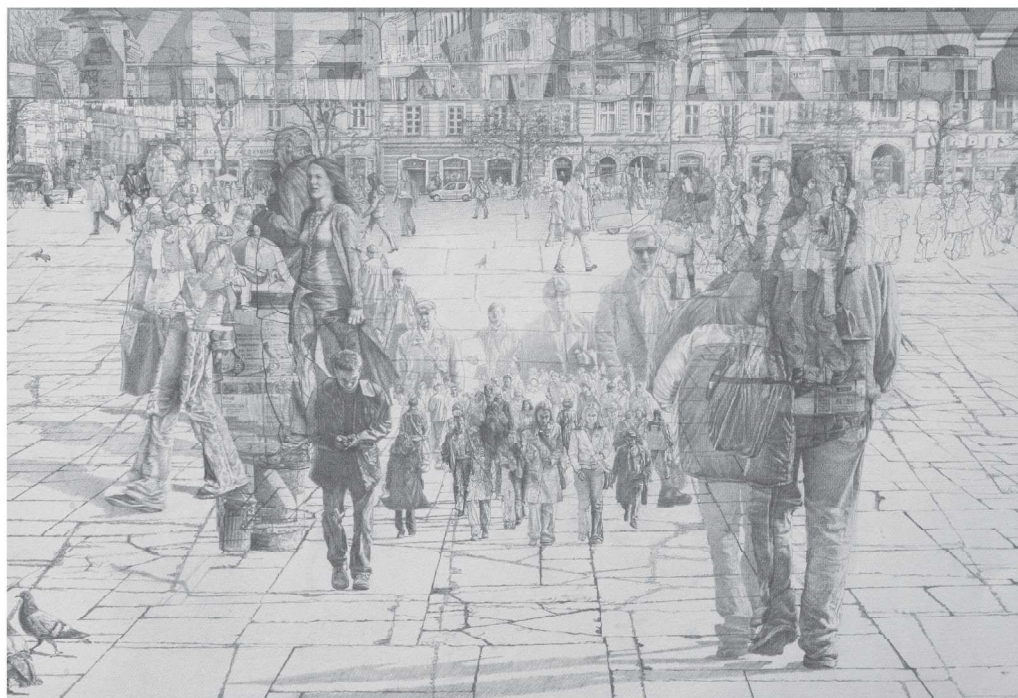
Agata Dorobek POZNAŃ
 „STREFA ARCHEO 3”, 70×50 cm

Dorota Sankowska BRZOZÓW
„FOLIUM I”, 100 x 70 cm

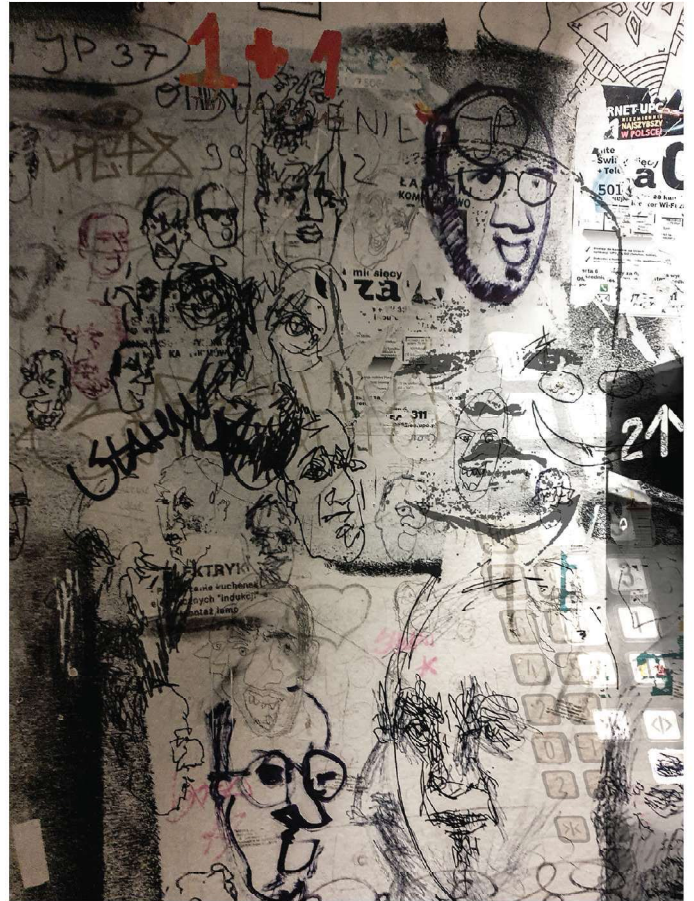
Mariusz Włodarczyk ŁÓDŹ
„Przyjaciele” 100x70 cm

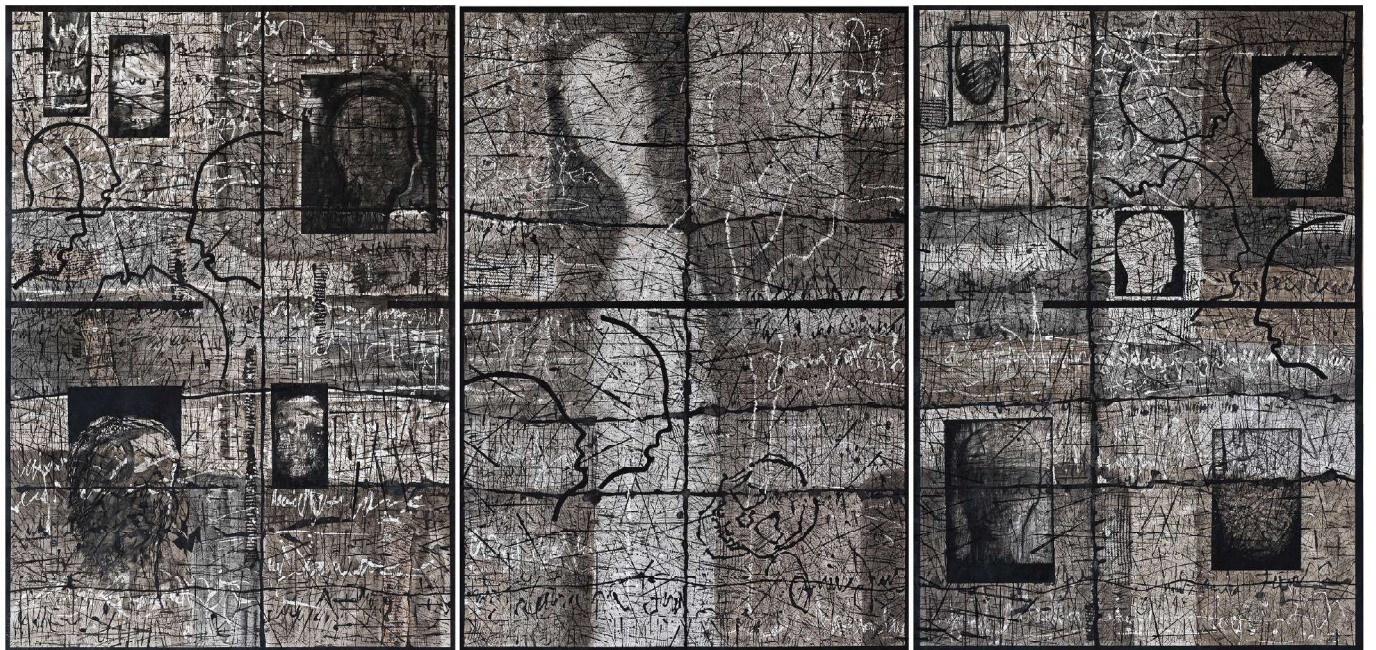
Maciej Poniedziałek KRAKÓW
„Rynek, Szewska Planty”, 50x70 cm

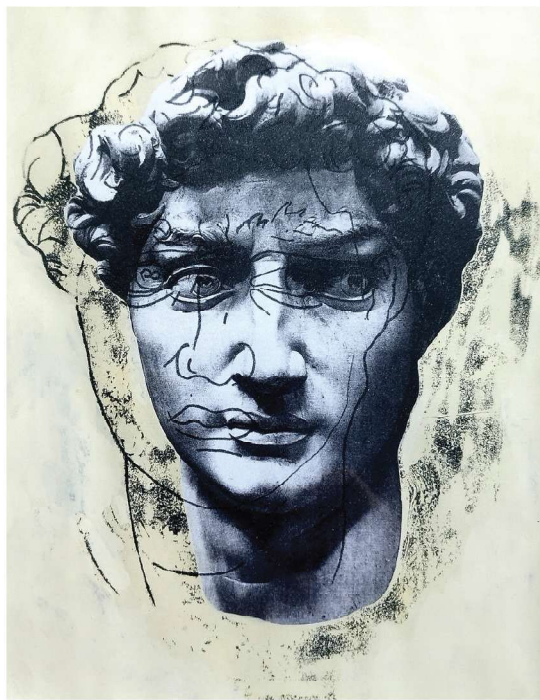
Magdalena Myszkiewicz SZCZECIN
„Kokon”, 50x70 cm

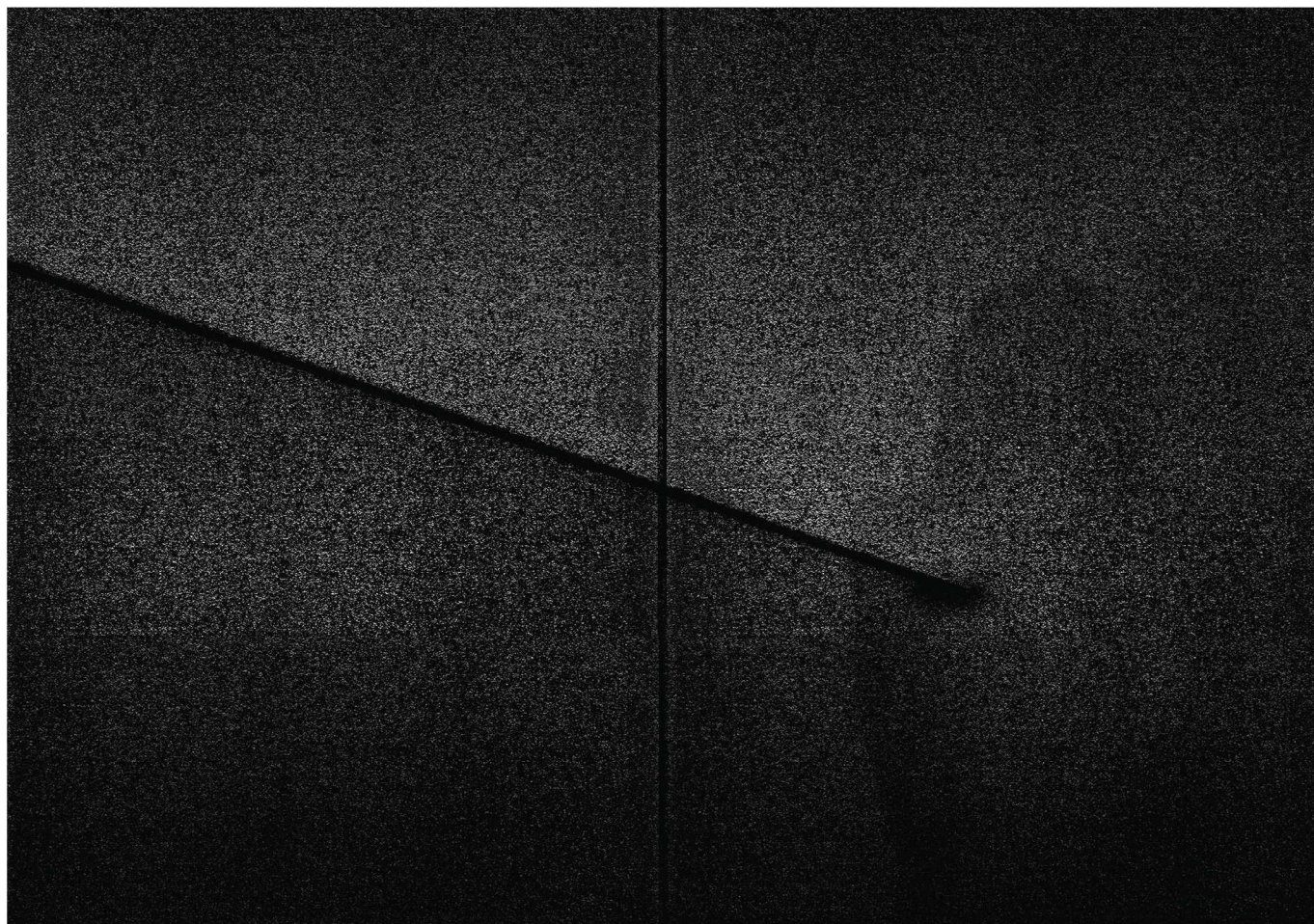
Manfred Bator WROCŁAW
„Winda”- center 100x70 cm

Leszek Chrzęstek CZĘSTOCHOWA
„Epitafium” (z cyklu Transformacja)- tryptyk, 100x70 cm

Paweł Łyjak WŁOCŁAWEK
„East European David 1”, 33×27 cm
„East European David”, 33×27 cm

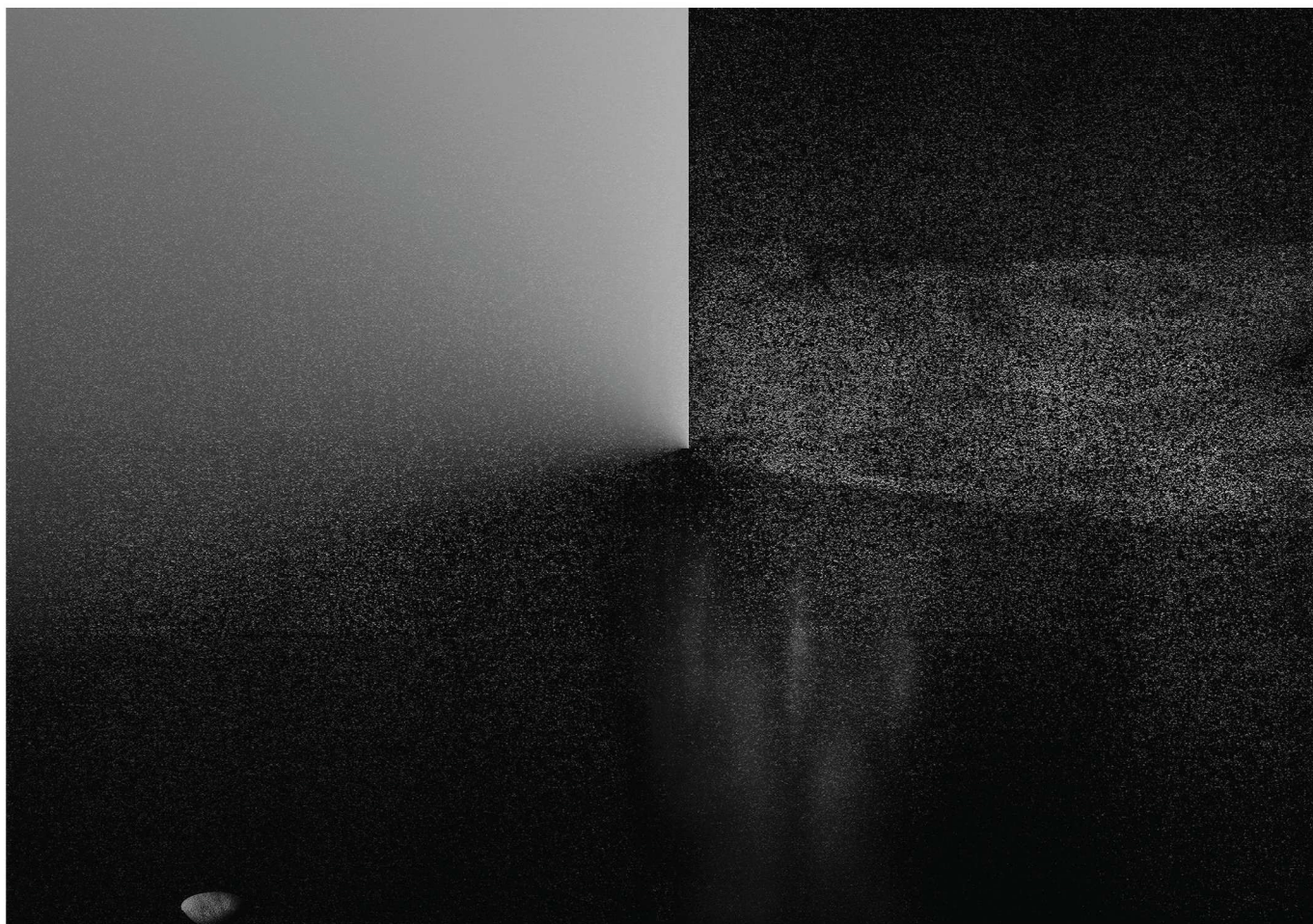
Joanna Janowska-Augustyn WIELICZKA
„Narzędzia zranienia I_25”, 70×100 cm

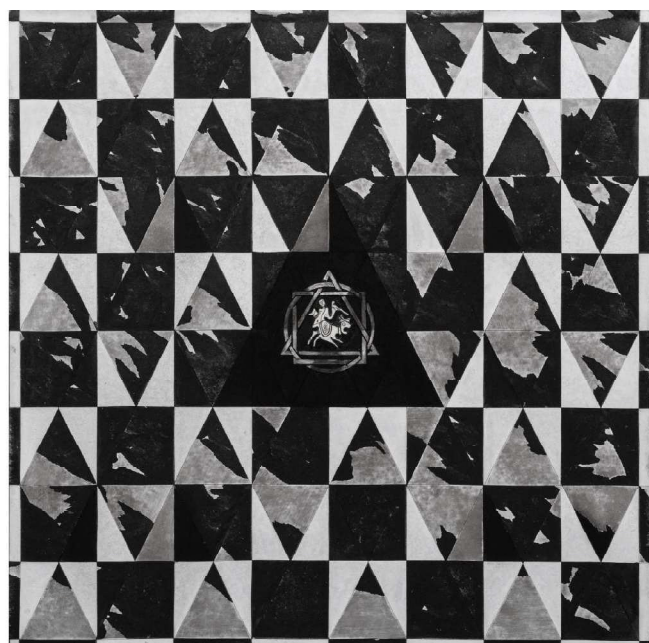
Artur Ligenza SOSNOWIEC
„ODYSEJA – TOR (KILWATER)”, 100×70 cm

Alicja Wiśniewska TORUŃ
„Jednym słowem przejrzystym”, 25×25 cm

Joanna Janowska-Augustyn WIELICZKA
„Narzędzia zranienia II_25”, 70×100 cm

Paweł Nowak ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
 „Illuminacja 1”, 50×50 cm
 „Illuminacja 2”, 50×50 cm
 „Illuminacja 3”, 50×50 cm

Mateusz Domeradski OPOLE
„Rysunek-Paczka”, 26x21x4 cm

Agata Dorobek POZNAŃ
Agata Tusień KIELCE
Alicja Wiśniewska TORUŃ
Andrzej Jan Bator ŁÓDŹ
Andrzej Brzegowy KOWALA
Andrzej Rachoń LUBLIN
Andrzej Rułka RZESZÓW
Anna Ciszek KIELCE
Arkadiusz Polewka SZCZECIN
Artur Ligenza SOSNOWIEC
Beata Gibała-Kapecka KRAKÓW
Dominik Woźniak SZCZERCÓW
Dorota Kulicka WISZNICE
Dorota Sankowska BRZOZÓW
Ela Pamuła KRAKÓW
Eryk Korus POZNAŃ
Ewa Bińczyk TORUŃ
Gabriela Tokarska RZESZÓW
Janusz Karbowniczek BIELSKO-BIAŁA
Jarek Grulkowski WISZNIA MAŁA
Joanna Gęsiorska KRAKÓW
Joanna Janowska-Augustyn WIELICZKA
Kamil Emanuel Klonowski KRAKÓW
Katarzyna Rumińska TORUŃ
Katsiaryna Melnikava WROCŁAW
Keiji Matsumoto WARSZAWA

Krzysztof Łobczowski ZARZECZE
Leszek Chrzęstek CZĘSTOCHOWA
Leszek Goliński WARSZAWA
Maciej Poniedziałek KRAKÓW
Magdalena Libero SZCZECIN
Magdalena Myszkiewicz SZCZECIN
Manfred Bator WROCŁAW
Mariusz Dański RADOM
Mariusz Włodarczyk ŁÓDŹ
Marta Rosenthal BYDGOSZCZ
Martyna Kozłowska RAKÓW
Mateusz Domeradzki OPOLE
Nina Zielińska-Krudysz ŁAŃCUT
Paulina Gajewska KATOWICE
Paweł Łyjak WŁOCŁAWEK
Paweł Nowak ALEKSANDRÓW KUJAWSKI
Paweł Nowakowski ŁÓDŹ
Piotr Zaporowicz BYDGOSZCZ
Sasha Smal TRZASKOWO
Serhii Hrychaniuk WARSZAWA
Stanisław Cholewa KRAKÓW
Wiesław Smużny TORUŃ
Władysław Tyrkin WARSZAWA
Zbigniew Sikora WARSZAWA
Zuzanna Okulska-Bożek RADOM